

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 353/09-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. novembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť A. M., t. č. vo väzbe, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Košice II sp. zn. 8 Pp 19/07 z 23. apríla 2009 a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 Tos 31/2009 z 21. augusta 2009 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. septembra 2009 doručená sťažnosť A. M., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 8 Pp 19/07 z 23. apríla 2009 (ďalej len „uznesenie z 23. apríla 2009“) a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Tos 31/2009 z 21. augusta 2009 (ďalej len „uznesenie z 21. augusta 2009“) a jemu predchádzajúcim postupom.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd vo svojom uznesení z 23. apríla 2009 vyslovil, že sťažovateľ sa v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody stanovenej mu uznesením sp. zn. 8 Pp 19/07 z 12. júna 2007 neosvedčil a zvyšok trestu odňatia slobody vo výmere 9 mesiacov a 23 dní, ktorý mu bol uložený rozsudkom Vojenského obvodového súdu v Prešove sp. zn. 3 T 112/01 z 25. septembra 2001, sťažovateľ ako odsúdený vykoná.

Proti uvedenému uzneseniu okresného súdu z 23. apríla 2009 podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú odôvodnil tým, že v predmetnom konaní bolo porušené zásadným spôsobom jeho právo na obhajobu. K porušeniu tohto práva malo dôjsť v dôsledku toho, že okresný súd neakceptoval jeho *„žiadosť o tom, že si zvolil svojho obhajcu, a napriek tomu okresný súd zasadal a rozhodol“*. Sťažovateľ k sťažnosti pripojil fotokópiu úradnej pošty vo väzbe, ktorá potvrdzuje, že podaním zo 14. apríla 2009 *„včas poslal resp. oznámil súdu žiadosť o zrušenie ustanoveného obhajcu a zvolením si svojho obhajcu, ktorú sudca Okresného súdu Košice II zatajil“*.

Krajský súd uznesením z 21. augusta 2009 zamietol sťažnosť sťažovateľa a v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v spise sa takáto žiadosť nenachádza, čo však nie je pravda.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti následne požiadal, aby ústavný súd *„preskúmal uznesenie Okresného súdu Košice II, sp. zn. 8 Pp 19/07 zo dňa 23. 4. 09 a uznesenie krajského súdu sp. zn. 5 Tos 31/09, IČS: 7207010533. Posúdil dôkazy ktoré som uviedol a rozhodol o mojej sťažnosti, tak že zruší... uvedené uznesenia pre porušenie zákona a nariadi nové zasadanie a prejednanie celej veci.“*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal porušenie svojho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy uznesením okresného súdu z 23. apríla 2009 a uznesením krajského súdu z 21. augusta 2009. K porušeniu jeho uvedeného základného práva malo dôjsť v dôsledku toho, že súdy zúčastnené na rozhodovaní neakceptovali jeho podanie, v ktorom požiadal o zrušenie ustanoveného obhajcu a súčasne oznámil, že ho v uvedenom konaní bude zastupovať ním zvolený obhajca.

II.A K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 50 ods. 3 ústavy uznesením okresného súdu z 23. apríla 2009

Pokiaľ ide o sťažovateľom sťažnosťou namietané porušenie ním označeného práva uznesením okresného súdu z 23. apríla 2009, treba uviesť, že ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu (čl. 127 ods. 1 ústavy „... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

Podľa § 185 ods. 1 Trestného poriadku opravným prostriedkom proti uzneseniu je sťažnosť.

Podľa § 185 ods. 2 druhej vety Trestného poriadku uznesenie súdu alebo prokurátora možno sťažnosťou napadnúť len v tých prípadoch, v ktorých to zákon výslovne pripúšťa, a ak rozhoduje vo veci v prvom stupni.

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

- a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a
- b) konanie predchádzajúce týmto výrokmi napadnutého uznesenia.

Podľa § 419 ods. 1 Trestného poriadku o tom, či sa odsúdený v skúšobnej dobe osvedčil alebo či sa nariadi výkon trestu odňatia slobody, rozhodne súd na verejnom zasadnutí. Na verejnom zasadnutí rozhodne tiež o prípadnom predĺžení skúšobnej doby u mladistvého.

Podľa § 419 ods. 2 Trestného poriadku proti uzneseniu podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ sa mohol, a z obsahu sťažnosti vyplýva, že túto možnosť aj využil, domôcť ochrany svojich práv podaním sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 23. apríla 2009, o ktorej bol oprávnený rozhodnúť a v konečnom dôsledku aj rozhodol krajský súd (konanie vedené pod sp. zn. 5 Tos 31/2009).

Na základe uvedených skutočností ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť v časti smerujúcej proti postupu a rozhodnutiu okresného súdu odmietol pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.B K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 50 ods. 3 ústavy uznesením krajského súdu z 21. augusta 2009

Zo spisového materiálu v predmetnej veci ústavný súd zistil, že podaním z 2. apríla 2009 sťažovateľ okresnému súdu oznámil, že sa nechce zúčastniť na verejnom zasadnutí nariadenom na 23. apríl 2009.

V podaní doručenom okresnému súdu 16. apríla 2009 sťažovateľ uviedol: „*Ja A. M. ruším súdom ustanoveného obhajcu, pani advokátku C. Mnou zvolený obhajca ma bude obhajovať v tejto veci, sp. zn. 8 Pp 19/07.*“

Na verejnom zasadnutí konanom 23. apríla 2009 okresný súd uznesením vyslovil, že sťažovateľ sa v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody stanovenej mu uznesením sp. zn. 8 Pp 19/07 z 12. júna 2007 neosvedčil a zvyšok trestu odňatia slobody vo výmere 9 mesiacov a 23 dní, ktorý mu bol uložený rozsudkom Vojenského obvodového súdu v Prešove sp. zn. 3 T 112/01 z 25. septembra 2001, ako odsúdený vykoná.

Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť z 26. mája 2009, v ktorej namietal, že konanie prebehlo bez vedomia ním zvoleného obhajcu a bez jeho prítomnosti. Súčasne požiadal, aby mohol byť prítomný na verejnom zasadnutí aj so svojím obhajcom.

Krajský súd v predmetnej veci rozhodol na neverejnom zasadnutí uznesením z 21. augusta 2009, ktorým sťažnosť sťažovateľa zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd vo vzťahu k námietke sťažovateľa týkajúcej žiadosti o zrušenie ustanoveného obhajcu a zastupovanie ním zvoleným obhajcom uviedol: „*K námietkam odsúdeného uvedených v sťažnosti treba uviesť, že v spise sa nenachádza žiadna žiadosť odsúdeného A. M., že si chce sám zvoliť obhajcu. Obhajca mu bol ustanovený súdom dňa 1. apríla 2009 a to z dôvodov nutnej obhajoby, pretože odsúdený sa nachádzal vo väzbe a opatrenie o ustanovení obhajcu mu bolo doručené do väzby dňa 2. 4. 2009. Proti ustanovenému obhajcovi nemal žiadne námietky. Odsúdený výslovne prehlásil, že sa nechce zúčastniť verejného zasadnutia konaného dňa 23. 4. 2009 (táto skutočnosť je zistiteľná z č. l. 36 spisu).*“

Zo spisového materiálu v predmetnej veci bolo ústavným súdom zistené, že sťažovateľ podaním doručeným okresnému súdu 16. apríla 2009 síce požiadal o zrušenie ustanoveného obhajcu, avšak vo svojej žiadosti neoznámil, koho z radov advokátov si na svojej zastupovanie v predmetnom konaní zvolil. K svojej žiadosti nepripojil splnomocnenie prijaté ním zvoleným advokátom a takéto splnomocnenie nedoručil súdom zúčastneným na rozhodovaní v jeho veci ani do právoplatného skončenia konania v tejto veci.

Z uvedeného vyplýva, že záver krajského súdu uvedený v odôvodnení jeho uznesenia z 21. augusta 2009 týkajúci sa doručenia žiadosti o zrušenie ustanoveného obhajcu je nesprávny. Podľa ústavného súdu však táto chyba v odôvodnení uznesenia krajského súdu z 21. augusta 2009 nemohla spôsobiť porušenie základného práva sťažovateľa na obhajobu, resp. jeho práva zvoliť si obhajcu podľa vlastného výberu.

K uvedenému záveru ústavný súd dospel s prihliadnutím na procesne neúčinný úkon sťažovateľa v uvedenom konaní, na základe ktorého nemohlo dôjsť k zmene jeho obhajcu, ktorý sťažovateľ uskutočnil počas trvania dôvodov nutnej obhajoby [§ 38 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], keď bola ochrana jeho práv zabezpečená ustanoveným obhajcom

viazaným zákonnou povinnosťou zastupovať ho až do prevzatia obhajoby novozvoleným obhajcom (§ 43 ods. 3 Trestného poriadku).

Inak povedané, keďže k reálnemu uplatneniu práva sťažovateľa na zastupovanie zvoleným obhajcom v predmetnom konaní nedošlo, nemohlo ani postupom krajského súdu, alebo jeho nesprávnym záverom uvedeným v odôvodnení uznesenia z 21. augusta 2009 týkajúcom sa doručenia jeho žiadosti o zrušenie obhajcu dôjsť k porušeniu jeho základného práva na obhajobu.

Na základe uvedeného ústavný súd po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 uvedeného zákona ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. novembra 2009